

Şimdi duvar örmenin değil sevgi köprülerinin atılma zamanıdır

Mehmet Akşit

Uzun, ince, koridor gibi bir binanın içindeyiz. İçerisi oldukça kalabalık. İki arkadaş pasaportumuzu vermişiz, Batı Berlin'e geçiş izni için sıramızı bekliyoruz. Birden iki arabanın çarpmasını andıran güçlü bir ses duyuluyor. Orada bulunanlar refleks olarak pencereye doğru yönelince, nerededen çıktığını anlayamadığımız askerler koşarak perdeleri kapatıyorlar. Komutanları, sert bir Almanca ile sırtımızı pencereye doğru dönmemizi söylüyor. Ne olduğunu anlamış değiliz. Ancak soru sormaya hiç cesaretimiz yok. Uzun bir süre beklememize rağmen kimsenin geçişine izin verilmiyor. Sonra benim, arkadaşımın ve tanımadığımız bir kişinin adını okuyorlar. Polis pasaportumuzu verirken çık git der gibi gözüyle kapıyı işaret ediyor. Sessizce çıkış kapısından dışarı süzülüyoruz.

Akşamın geç saatlerinde, Batı Berlin'e giden yol projektörlerle gündüz gibi aydınlatılmış. Başımı yukarı kaldırıyorum. Yolun iki yanındaki gözetleme kulesindeki askerler dikkatle bizi izliyorlar. Silahlarının parıltısı beni ürkütüyor. Koşmamak için kendimi zor tutuyorum. Ortalıkta fırtına öncesini andıran gergin bir hava var. Sadece ayak sesleri ile karışan kalbimin atışını duyuyorum. Birkaç yüz metrelik yolu geçmek sanki saatlerimizi alıyor.

Amerikan askerlerinin bulunduğu yere gelince derin bir nefes alıyoruz. Ne olur ne olmaz düşüncesiyle bir cankurtaran hazır bekletiliyor. Askerler ellerinde dürbün ne olduğunu anlamaya çalışıyorlar. Rahatlamış bir şekilde arkadaşşıma soruyorum: "Ne olduğunu gördün mü?" "Hayır, ne oldu anlayamadım". Bizimle beraber Batı Berlin'e geçmiş olan şahıs söze karışıyor: "Ben gördüm. Birisi, arabasının altı kontrol edilirken telaşa kapıldı ve arabasını boşluğa

düşürdü". Sonra son trene yetişmek için metro istasyonuna doğru koşuyoruz.

Batı Berlin'de geçirdiğim iki üç ay bana çok şey öğretti. Duvarın öyküsü batıda ve doğuda farklı farklı anlatılıyordu. Batı Avrupa'ya göre duvar insanların hapis edildiği insanlık dışı bir yapıtı. Doğu'nun resmi açıklamasına göre duvar bilakis insanları korumak için yapılmıştı. Bu görüşün aksine doğuda yaşayan insanlarda batıya geçmek duygusu çok yaygındı. Bence duvar doğuyu koruyamadı. Bilakis yıkılmasına neden oldu. Belki duvar örülmeseydi doğuda yaşayanlarda bu denli batıya geçme özlemi olmayacaktı. İnsanlar kaç kaç Doğu Avrupa devletleri boşalmaya başladı. Yöneticiler gidenlerin yerine çalışacak işçi bulmakta zorlandı. Ekonomik sorunlar ile birlikte sadece duvarlar değil duvarları ören bütün rejimler çöktü.

Bir zamanlar doğuya demokrasi ve insan hakları dersi veren Batı Avrupa, bütün bu yaşananlardan ders almayarak hızla etrafına duvar örmekle meşgul. Bu yarışta ise maalesef Hollanda başı çekiyor. Duvarları sadece dışarıdan gelenleri engellemek için değil, bir zamanlar Berlin'de olduğu gibi aynı ailenin fertlerini birbirinden ayırmak için de kullanıyorlar. Anne, baba, kardeşler, evli olanlar ya da sevgililer, birbirlerine kavuşmak için duvarı aşmak zorundalar. Ya vize kuyruklarında sürünüyorlar, ya da gurur kırıcı, saçma sapan bir sınava girmeğe zorlanıyorlar. Sınav sorularını bilmenin Hollanda'ya uyum sağlamakla hiç bir ilişkisi yok. Bu soruları belli ki ne Hollanda'yı ne dünyayı tanıyan, sanki Kaf dağımın tepesinde yaşayan birileri hazırlamış. Eline kırbacı almış bir "Beyaz Adam" görüntüsü ile sanki dünyayı terbiye edecekler. Bütün dünya onlara gülüyor, farkında değiller. İşin

kötüsü duvarın içine kısıp kalan
Hollanda'yi batırıyorlar, haberleri bile yok.

Her ne kadar eski Doğu Avrupa devletlerinin aksine kendi vatandaşlarının yurt dışarı çıkmasına izin veriyorlarsa da elde edilen sonuç aslında bir zamanlar Doğu Avrupa'da yaşananlara benziyor. Resmi açıklamalara göre bu yıl ilk defa Hollanda'dan dışarı göç edenlerin sayısı Hollanda'ya yerleşenlerin sayısını aşmış. Zaten iyi yetişmiş göçmen çocuklarının büyük bir çoğunluğu ailelilerinin geldiği ülkeye dönmeye hevesleniyorlar. Bir bölümü pınlını pırtısını toplayıp göçmüş bile.

Oysa yapılan birçok bilimsel çalışma uygulanan politikaların yanlışlığını ispatlıyor. Utrecht Üniversitesinden bir araştırmacının konuşmasını dinlemiştım. Hollanda'nın ekonomik gücünü koruması için nüfusun yaklaşık yüzde 12 sinin çok iyi yetişmiş, üstün zekalı insanlardan oluşması gerektiğini oysa Hollanda'nın en iyimser bir tahminle ancak yüzde üçlük bir kapasiteye sahip olduğunu söylüyordu. Açığın tartışmasız yurt dışından sağlanması gerektiğini ve bunun için de Hollanda'nın bir marka olarak dünyaya lanse edilmesinden söz ediyordu.

Benim kendi deneyimlerim de bunu destekliyor. İş bulmanın kolaylığına rağmen Hollanda'da teknik eğitim almak isteyen gençler giderek azalıyor. Örneğin bilgisayar eğitimini almak isteyenler bundan on yıl öncesine göre ancak dörtte bir düzeyinde. Eğer bu eğilim devam ederse birçok üniversitenin kapısını kapatacağı kesin.

Teknik üniversitede çalışan profesörler sık sık toplanıp giderek azalan öğrenci sayısını tartışıyoruz. Birçok senaryo üretiliyor ama onların pek bir işe yaramadığını biz de biliyoruz. Son toplantıda Hollanda dışından öğrenci almanın tek çıkar yol olduğu defalarca gündeme geldi. Avrupa'ya kültür olarak en yakın ve üstelik en iyi yetişmiş öğrencilerin ise Türkiye'de olduğu defalarca vurgulandı. Zaten diploma denklikleri üzerine çalışan Nuffic de geçen yıl

Türkiye'yi pilot ülke olarak ilan etmişti. Bu konuda bazı çalışmalara başlandı bile. Hollanda'daki üç teknik üniversite Türkiye ile ortak eğitim programı gerçekleştirmek üzere oldukça ileri bir düzeyde çalışmalar yapıyor.

Öğrenci azlığına bağlı olarak Hollanda da bilimsel araştırma yapmak isteyen teknik eleman sayısı da yok denecek kadar az. Öyle ki kendi öğrencilerimizden ancak yüzde biri doktora kalıyor. Her yeni araştırma projesi eleman yokluğundan en az bir yıl gecikmeyle çalışmasına başlayabiliyor. Şu anda Hollanda'daki teknik üniversitelerde araştırma projelerinde çalışanların yüzde seksenine yakını zaten Batı Avrupa dışından geliyor.

Türkiye Avrupa ülkesi mi değil mi tartışmaları süre dursun üniversiteler giderek ümidini Türkiye'ye bağlar duruma gelmiş haberleri yok. Hollanda'da doğup büyümüş yetenekli Türkleri "Bizim uygarlığımız üstündür. Bizim Kültürümüz Yahudi Hıristiyan kökenlidir. Müslümanları istemiyoruz." diyerek kaçıra dursunlar, öbür taraftan Hollanda araştırma projelerini giderek Türkiye'den gelen Türkler dolduruyor. Bütün bu gerçeklere rağmen Hollanda'nın gündemi uyum muyum teraneleriyle dolduruluyor. Saçma sapan uyum kurslarıyla ve yeni yasalarla Hollanda'nın etrafına duvar örülmesine devam ediliyor.

Maalesef duvarlar koruma değil, duvarın içinde kısıp kalanlara sonunda ancak hüznün getirecektir. Eğer Hollanda'nın ve Batı Avrupa'nın mutluluğu isteniyorsa şimdi duvar örmenin değil ülkeler arasında sevgi köprülerinin atılma zamanıdır. Aman iş işten geçmeğe!

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

5 Haziran 2006, Enschede

© 2006 Mehmet Akşit. Ancak ticari olmamak ve kaynak göstermek koşulu ile kullanılabilir.